

Drunen, 17 maart 2025

van GOL naar Beter

Aan: Gemeenteraad en gemeente fracties Heusden

Betreft: Voortgang GOL GO / NO GO GOL

Ons kenmerk: VGNB 20250317

Geachte gemeente raad en fracties Heusden,

Nu de Raad van State haar zegen heeft gegeven aan PIP GOL komt de vraag in Provinciale Staten en gemeenteraden aan de orde in hoeverre de uitvoering van dit project (geheel of gedeeltelijk) wenselijk is. Daarbij in acht nemend de flink toegenomen kosten.

De stichting zou graag de volgende punten met U en of uw fractie willen bespreken:

1. De Gebiedsontwikkeling GOL is intussen te flink verouderd om uit te voeren conform de besluiten van 2018, waarbij aandacht voor het volgende:

- a. De verkeerscijfers voor het GOL-project zijn gebaseerd op 2014 en verouderd, recente verkeerscijfers Grassen te Vlijmen (in GOL) tonen aan dat deze sterk afwijken (veel meer verkeer in woongebieden) wat in de GOL cijfers destijds is vastgesteld. Wat zijn de gevolgen voor burgers/omwonenden? Wat is de oplossing?
- b. In GOL is HOWABO opgenomen. Inmiddels zijn voor HOWABO al weer nieuwe plannen gemaakt omdat de waterbergingsopgave heel veel groter blijkt dan aanvankelijk/destijds in GOL is voorzien. GS is hier van op de hoogte! Wat zijn de (financiële) consequenties?
- c. Mei 2024 besluit GOL is een amendement inzake Baardwijkse Overlaat (aanwezige structuur, monumentale spoorbruggen, natuurrijke spoordijk, fietspad, recht aan historie/cultureel erfgoed) aangenomen. Hoe wordt hier invulling aangegeven? Wat zijn de financiële consequenties en gevolgen? Hoe kunnen de stichting en Federatie Behoud de Langstraatbruggen hierbij worden betrokken/participeren?
- d. Doel GOL is ook natuurontwikkeling met robuuste ecologische verbindingzones. Een wens van velen in het gebied is: kan de Baardwijks Overlaat (die nu aangetast wordt door GOL besluit) toch zoveel mogelijk behouden blijven voor natuur en recreatie? Zonder meerkosten!
De stichting geeft aan, hoe en welke mogelijkheden/opties er nog zijn. Een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) zou hier verhelderd zijn!

2. De gecalculeerde kosten GOL in 2018 waren ca 70 miljoen euro. Het lijkt erop dat de kosten van uitvoering in 2025/2026 ca 200 miljoen gaan bedragen. Staan de kosten nog wel in verhouding tot de kwaliteit van gekozen oplossingen? Mede gezien de recente ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht. Hier lijkt een MKBA zeker op zijn plaats!

3. Ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht. Het fileprobleem op de A59 is niet opgelost en wordt groter, omrij-kilometers nemen toe en verkeer zal blijven sluipen. Verkeersdeskundigen (TU-Delft) stelden al in 2018 dat verkeers-beheersende-maatregelen op de A59 een betere en heel veel minder dure oplossing zou betekenen. Ook hier zou een gedegen MKBA uitkomst bieden.

4. In GOL besluit van 2018 zijn ook een paar amendementen van PS aangenomen. Aangegeven is dat de bewoners/stichting nauw betrokken dienen te worden bij de uiteindelijke realisatie/uitvoering van de plannen. Komt er een realisatie-uitvoeringsplan? Hoe en door wie wordt er gemonitord. Hoe worden wij betrokken? En welke daadwerkelijke participatie inbreng kunnen wij verwachten?

5. Welke GOL plannen kunnen wat de stichting betreft snel doorgang vinden?

6. MKBA geeft duidelijkheid en verantwoorde onderbouwing voor uitvoering GOL.

Tenslotte

Nogmaals de stichting VGNB is niet tegen alle GOL plannen en genomen besluiten. Maar een MKBA* voor een dergelijk groot (financieel- miljoenen) project, dat nu al miljoenen overschrijdingen kent en waar de toekomstige consequenties/financiële risico's niet bekend zijn, is volgens de stichting noodzakelijk. Dit om als Provinciale Staten en gemeenteraden een verantwoord onderbouwd besluit te kunnen nemen op een GO GOL. En U later als gemeenten Heusden niet voor financiële verrassingen komt te staan.

Wij hopen op een goed gesprek met U en uw fractie.

Hartelijke groet,

Stichting van GOL naar Beter

[Redacted]

Voorzitter

[Redacted]

e-mail: vangolnaarbeter@gmail.com

tel: [Redacted]

- Bijlage 1 : MKBA noodzakelijk

Maatschappelijke Kosten Baten Analyse(MKBA) noodzakelijk vóórdat GOL wordt uitgevoerd !

Wat is een MKBA precies

Een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) is een hulpmiddel om besluiten te nemen, of besluiten te toetsen over ingrijpende ruimtelijke projecten. Een MKBA probeert de positieve en negatieve effecten van een project (of beleidsoptie) op de welvaart van Nederland in te schatten. Hierbij gaat het niet alleen om financiële kosten en baten, maar ook om maatschappelijke effecten. Bij grote projecten die de toekomst van een gebied bepalen wordt toepassing van de MKBA aanbevolen. Voor projecten uit het Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT) is de MKBA verplicht.

Het is zinvol om een MKBA uit te voeren als:

- Een project of maatregel veel of grote gevolgen heeft voor burgers of het milieu;
- Er verschillende alternatieven zijn voor de maatregel;
- Er discussies zijn over ruimtelijke plannen (de MKBA kan in dat geval meer informatie opleveren);
- Er gevolgen zijn voor bijvoorbeeld natuur en veiligheid die meegewogen moeten worden.

De inzet van een MKBA heeft meerdere voordelen. Zo kunnen gemeenteraden en provinciale staten met behulp van een MKBA objectief kijken naar nieuwe grote projecten en of de te maken kosten reëel en verantwoord zijn. Het uiteindelijke besluit is door een MKBA ook beter te begrijpen voor bewoners/ burgers. Daarnaast kan de MKBA bijdragen aan het optimaliseren van de maatregel.

Waarom een MKBA opstellen?

De kosten-batenanalyse is een methode van economische projectbeoordeling waarmee alle effecten van een investeringsproject kunnen worden ingeschat en zo mogelijk voorzien worden van een financiële waardering. Bij economische projectbeoordeling staat de vraag centraal of het project (en de alternatieven) bijdraagt aan de vergroting van de maatschappelijke welvaart in Nederland.

Waarom nu achteraf toch MKBA GOL

Vóórdat overheden een besluit nemen over een dergelijk (financieel) project als het GOL, dat grote gevolgen heeft voor het gebied/ bewoners en grote financiële consequentie /risico's met zich meebrengt , voert men vaak een MKBA analyse uit .

Helaas is destijds (2018) geen MKBA uitgevoerd. Echter de situatie is anno 2025 geheel anders. Het Gol project wordt nu vele jaren later pas uitgevoerd, en de kosten zullen ca 300 procent hoger zijn dan in 2018 gepland .Maar sinds de GOL plannen (2014/2018) is de wereld om ons heen(ook het Oostelijke Langstraat) flink veranderd . Denk daarbij o.a. aan de veranderde maatschappelijke ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht. Maar ook het financiële draagkracht van Gemeenten en Provincie staan momenteel flink onder druk. Er wordt gesproken over het ravijnjaar 2026 en deze overheden kunnen zich géén grote (financiële) risico's meer veroorloven. Een MKBA is dan nu juist zeker op z'n plaats .